

45

ЧЕТИРИДЕСЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

653-03-68
01 09 6
11.35
Шу

СТАНОВИЩЕ
на Комисията по правни въпроси

ОТНОСНО: Искане за обявяване за противоконституционност на § 7 от Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (ДВ, бр.27 от 2006 г.) в частта му, с която се създава чл.130а, т.3.

На заседание, проведено на 31 август 2006 г., Комисията по правни въпроси разгледа искането за обявяване за противоконституционност на § 7 от Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (ДВ, бр.27 от 2006 г.) в частта му, с която се създава чл.130а, т.3. отправено до Конституционния съд от Пленума на Върховния касационен съд.

В чл.130а, т.3 се предвижда, че “министърът на правосъдието може да прави предложения за назначаване, повишаване, понижаване, преместване и освобождаване от длъжност на съдии, прокурори и следователи”. Според искането на Пленума на Върховния касационен съд тази разпоредба е противоконституционна на следните основания:

- Министърът на правосъдието не е структуриран като елемент на съдебната власт и в този смисъл единствената конституционна функция, която той има е да председателства Висшия съдебен съвет и то без право на глас. Според Пленума на Върховния конституционен съд, той няма

друга компетенция от материалноправен характер по отношение на съдебната власт, защото не е част от нея.

- Визираната разпоредба на Закона за изменение и допълнение на Конституцията според искателите нарушава принципа за разделение на властите, защото с тази разпоредба на орган на изпълнителната власт, в лицето на министъра на правосъдието, се дават правомощия, които засягат функционирането на съдебната власт.

- Според Пленума на Върховния касационен съд, правомощието "може да прави предложения за назначаване, повишаване, понижаване, преместване и освобождаване от длъжност на съдии, прокурори и следователи" дублира и конкурира правомощия в същата насока на Висшия съдебен съвет, който е кадрови орган на съдебната власт. Това дублиране води до нарушаване на принципа за разделение на властите и на правовата държава. Нещо повече, по този начин се променя формата на държавно управление, по смисъла на решение № 3/2003 по к.д. № 22 от 2002 г.

- Пленумът на Върховния касационен съд твърди, че разпоредбата на чл.130а, т.3 е довела до абсурдни изменения в Закона за съдебната власт. Абсурдът се изразява във въвеждане на повсеместното конкурсно начало при едновременно запазване на конституционното правомощие на министъра на правосъдието "да може да кадрува, съгласно разпоредбата на новия чл.130а, т.3. Резултатът е превръщане на Висшия съдебен съвет в орган, регистриращ резултатите от конкурсите и предложенията на министъра."

Въз основа на изложените аргументи, Пленумът на Върховния касационен съд смята, че с чл.130а, т.3 40-то Обикновено народно събрание надхвърля своята компетентност, като се произнася по въпрос, който е от компетентността на Велико народно събрание, тъй като засяга формата на държавно управление.

В хода на обсъждането на искането на Пленума на Върховния касационен съд и аргументите в неговата подкрепа, Комисията по правни въпроси на Народното събрание изрази следното становище:

- По отношение на аргумента, че министърът на правосъдието не е част съдебната власт и следователно той няма правомощия, характерни за нейните органи, народните представители смятат, че това действително е така. Съгласно чл.117, ал.2 от Конституцията на Република България “Съдебната власт е независима. При осъществяване на своите функции съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите се подчиняват само на закона.” Конституционната уредба на съдебната власт, която се съдържа в Глава шеста от Конституцията, задава конституционните баланси и гаранции за тази независимост. Неин съществен елемент е структурата, функциите и начинът на конституиране на Висшия съдебен съвет, който е висш орган за управление, т.е. за администриране на съдебната власт, с изключителна конституционна компетентност да назначава, повишава, понижава, премества и освобождава от длъжност съдиите, прокурорите и следователите – чл.129, ал.1 от Конституцията. Нито чл.130а, т.3, който е предмет на оспорване, нито Законът за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, предвижда такава правомощие за друг държавен орган, в случая за министъра на правосъдието.

- Аргументът, че правомощието, което се дава на министъра на правосъдието с чл.130а, т.3, води до конституиране на министъра като елемент от съдебната власт в нарушение на принципа за разделение на властите е необоснован. Конституционният законодател с цел да гарантира независимостта на съдебната власт отделя последната от другите две власти – законодателна и изпълнителна, със съответните организационни, процедурни и финансови гаранции. Следва да се прави много ясна разлика между правомощието да се правят предложения за назначаване,

повишаване, понижаване, преместване и освобождаване от длъжност на съдии, прокурори и следователи и компетенцията да се взема решение за назначаване, повишаване, понижаване, преместване и освобождаване на магистрати. Предмет на атакуваната разпоредба на чл.130а, т.3 е именно това, че министърът на правосъдието може да прави предложения, но това не обвързва решаващия орган, в случая Висшият съдебен съвет, да го приеме. Единственият орган, който приема такива решения остава Висшият съдебен съвет (чл.129, ал.1 от Конституцията). Това негово правомощие не се засяга от нормата на чл.130а, т.3 - нито се променя, нито се конкурира от правомощието на министъра на правосъдието. Твърдението, че това правомощие на министъра на правосъдието "дублира или конкурира" най-важната компетентност на Висшия съдебен съвет, се самоопровергава от съдържанието на конституционната разпоредба. Конкуренция има само в областта на предложенията, а не на взимането на решенията по тях. Следователно, правото да се взимат решения и правото да се правят предложения за вземането им са с различно естество и различен ред, който изключва конкуренция и дублиране. В подкрепа на казаното е и фактът, че министърът на правосъдието може да прави предложения за освобождаване на магистрати само на основание чл.129, ал.3, т.1, 3, 4 и 5 от Конституцията, а не по своя преценка.

- Аргументите, които се съдържат в т.4 от искането на Пленума на Върховния касационен съд, по същество са насочени към Закона за съдебната власт и нямат отношение към нормата от Конституцията, чието обявяване на противоконституционност се иска. Предвид на това народните представители не вземат отношение по тях.

Следва да се отбележи, че в хода на обсъжданията на Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България, във Временната комисия за подготовка на предложения за промени в Конституцията участие взеха широк кръг представители на съдебната и

изпълнителната власт, както и представители на президента. Видно от стенограмите от заседанието на Комисията, в което се проведе тяхното изслушване, всички участници изразяват принципната си подкрепа за предложените изменения, вкл. председателите на върховните съдилища и главния прокурор. Съгласно изказаното от председателя на Върховния касационен съд във връзка с чл.130а, т.3 при обсъждането: “Такова правомощие министърът на правосъдието има и сега, уредено на законодателно ниво. Няма никакъв проблем това да бъде уредено и на конституционно ниво.” (вж. Стенографски протокол № 2/27.01.2006 г., стр. 2 от заседание на Временната комисия за подготовка на предложения за промени в Конституцията на Република България). Народните представители споделят напълно това становище.

Възниква въпросът защо за кратко време председателят на Върховния касационен съд, като един от инициаторите на искането, застъпва две противоположни становища, но мотивите за това вероятно не са юридически, поради което ги оставяме без коментар.

Пленумът на Върховния касационен съд през 2002г. е отправил искане за установяване на противоконституционността на норми от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, една от които е по същество с почти идентично съдържание /§6 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, ДВ, бр. 74/2002, с който се изменя чл. 30/. В решение на Конституционния съд № 13 по к.д. 17 от 2002 г., ал. 6 от чл. 30 не е обявена за противоконституционна. Повдигането на подобна законова разпоредба на конституционно ниво няма как да я направи противоконституционна. Обратното решение би противоречало не само на правната, но и на формалната логика и би било почти абсурдно.

Едва ли вносителите на искането са смятали, че единствено на министъра на правосъдието се предоставя възможност да прави предложения за назначаване, повишаване, понижаване, преместване и

освобождаване на магистрати. Волята на конституционния законодател, а и тълкуването на разпоредбите показва, че министърът на правосъдието е само един от субектите на такива предложения. За него това е изрично предвидено, тъй като той не е съдебен орган и правомощията му по отношение на съдебната власт са лимитативно определени.

Въз основа на представените мотиви Комисията по правни въпроси приема становището, че § 7 от Закона за изменение и допълнение на Конституцията на Република България (ДВ, бр.27 от 2006 г.), в частта му, с която се създава чл.130а, т.3 не противоречи на Конституцията на Република България, защото не нарушава принципа за разделение на властите, от което следва, че не представлява и промяна във формата на държавно управление, респ. 40-то Обикновено народно събрание не навлиза в изключителна компетентност на Велико Народно събрание по смисъла на чл.158, т.3 от Конституцията на Република България.

Поради това предлагаме искането на Пленума на Върховния касационен съд да бъде обявено за неоснователно и да не бъде уважено.

След проведеното гласуване Комисията по правни въпроси с **15 /петнадесет/ гласа “за” и 1 /един/ глас “против”** прие горното становище.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ:**

